

Addysg Grefyddol

Maes arolygu 1: Safonau Addysg Grefyddol

Pa mor dda y mae disgyblion yn ymdrin â'r cwestiynau sylfaenol, yn archwilio i gredoau, dysgeidiaethau ac arfer(ion) crefyddol ac yn mynegi ymatebion personol i gredoau, dysgeidiaethau, arferion, a chwestiynau sylfaenol? Beth welwch chi yn eu gwaith sy'n dangos eu cynnydd dros amser?

- Defnyddiwch: gwaith y disgyblion, asesiadau athrawon, teithiau dysgu, arsylwadau gwersi i lunio barn.
- I'ch helpu mae: Maes Llafur Cytûn Lleol (Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol); Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009), Canllawiau CYSAG, adroddiadau arholwyr CBAC.

Nodiadau:

CS

Mae'r y rhan fwyaf o disgyblion yn dangos dealltwriaeth dda o wyliau crefyddol Cristnogion yn y CS sef Diolchgarwch, Y Nadolig a'r Pasg. Maen't yn gallu trafod y Beibl, Y Llyfr Sanctaidd, ac yn gallu adrodd straeon o'r Beibl. Mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn gallu trafod y gwyliau yma mewn peth manylder. Gall y rhan fwyaf gyfrannu yn dda i drafodaethau ar cwestiynau moesol a chwestiynau sylfaenol a chrefyddol. e.e. Beth sy'n gwneud ffrind da, Pam bod hi'n bwysig dweud y gwir a.y.b.. Mae'r rhan fwyaf plant yn ymateb yn dda gyda nifer fechan yn ymateb yn dda iawn. Mae ganddynt ddealltwriaeth dda o fannau addoli megis Y Capel a'r Eglwys yn ogystal ag arteffactau crefyddol Cristnogiaeth a Hindwiaeth.

CA2

Mae'r rhan fwyaf disgyblion yn dangos dealltwriaeth dda o fannau addoli, arteffactau a symbolau crefyddol Cristnogion, Iddewon ac Hindwiaid. Maen't yn cyfrannu yn dda i gwestiynau mawr megis:

Byd pwy ydy hwn?/Beth sy'n ein gwneud yn ddynol?/A oes Heddwch? / A oes rhaid Marw? a Beth sy'n Real?

Mae'r mwyafrif yn hyderus wrth drafod materion crefyddol, moesol a diwylliannol ac mae nifer fychan yn hyderus iawn ac yn ymateb yn dda iawn. Gal tua hanner drafod effaith crefyddol ar ffordd o fyw credinwyr ac gall ychydig egluro cyswllt rhwng y gred a'r dysgeidiaeth

Mae safonau addysg grefyddol ein disgyblion yn: **DA**

Maes arolygu 2: Lles ac agweddau at ddysgu am Addysg Grefyddol?

Beth ydych chi'n teimlo y mae disgyblion yn ei ennill o wersi addysg grefyddol?

- Defnyddiwch: gwaith disgyblion, dadansoddiad o holiadur addysg grefyddol, cofnodion grwp ffocws/Cyngor Ysgol
- I'ch helpu mae: Arweiniad atodol: gwrando ar ddysgwyr (ESTYN, Medi 2017),

Nodiadau:

O sgwrsio gyda plant yn ystod teithiau dysgu ac wrth edrych ar waith plant mewn llyfrau mawr mae'n amlwg bod rhan fwyaf o ddisgyblion blwyddyn 4,5 a 6 yn datblygu'r gallu i ofyn cwestiynau mawr e.e. 'Pwy wnaeth Duw?', 'Pam bod dŵr yn las?' 'Sut mae Duw wedi creu y Byd mewn saith diwrnod?' 'Dynas 'ta dyn ydi Duw?' 'Pam bod nos a dydd yn bod?'. Mae y mwyafrif yn dangos y gallu hyn yn y CS.

Mae y rhan fwyaf o disgyblion CA2 yn dangos goddefgarwch tuag at unigolion llai ffodus neu grwpiau o bobl sydd â barn gwahanol ac o dras a chrefydd gwahanol.

Maent yn deall bod ganddynt gyfrifoldebau tuag at eu hunain, pobl eraill a'r byd rydym yn byw ynddi. Enghraifft da o hyn yw eu bod codi arian tuag at un elusen o'u deiws yn flynyddol ac o ganlyniad i wersi AG ar beth sy'n gwneud ni'n ddynol a Planed arbennig Harri9 sy'n rhan o gynllun yr ysgol) maent yn myfyrio ar sut mae ymddygiad a gweithredodd yn effeithio unigolion, grwpiau a chymdeithas yn gyffredinol.

Mae'r disgyblion yn gallu trafod nodweddion 'Ffrwythau'r Ysbryd megis 'cariad' 'ffyddlondeb' 'heddwch' 'addfwynder' 'llawenydd' 'daioni' 'goddefgarwch' 'hunan ddisgyblaeth' a 'caredigrwydd'.

Maent yn cael cyfle i weld beth sy'n debyg a beth sy'n wahanol ac mae tua hanner y disgyblion yn gallu cymharu nodweddion tebyg/ gwahanol crefyddau yn fedrus .e.e. agweddau Cristnogion a Hindwiaid tuag at y cread ar hyn sy'n gwneud ni'n ddynol.

Mae agweddau disgyblion tuag at addysg grefyddol yn ein hysgol ni yn: **DA**

Maes arolygu 3: Addysgu ac phrofiadau dysgu mewn Addysg Grefyddol?

Pa mor dda yw'r cynllunio a'r addysgu mewn addysg grefyddol? Rhowch enghreifftiau o brofiadau addysg grefyddol cyfoethog.

- Defnyddiwch: teithiau dysgu, arsylwadau gwersi, gwaith disgyblion, holi disgyblion
- I'ch helpu mae: Maes Llafur Cytûn Lleol (Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol); Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009), Canllawiau CYSAG, Addysg grefyddol mewn ysgolion uwchradd (ESTYN, Haf 2013), Addysg grefyddol a moesol yng NghA2 a ChA3 (ESTYN, Haf 2018)

Nodiadau:

Mae gan y cydlynnydd newydd ddealltwriaeth dda o'r maes ac mae'r cynllunio yn cydymffurfio ar sail Pobol, Credoau a chwestiynau ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen a'r maes llafur cytûn. Mae'r ysgol yn defnyddio'r llyfrau o'r gyfres 'Tybed Pam?' sef 'Stori Ruben', 'Holi Hai', 'Gwneud y Pethau Bychain', 'Planed Arbennig Harri', 'Fi, dy frawd yw e!' a 'Y Seremoni Enwi'. Mae sesiynau amser cylch yn digwydd yn ddyddiol yn y dosbarth meithrin a derbyn ac yn wythnosol ym mlwyddyn 1 a 2

Yn y CS mae'r disgyblion datblygu eu gwybodaeth sylfaenol o beth ydi Crefydd a Christnogaeth. Maent yn datblygu eu gwybodaeth o brif wyliau a dathliadau Cristnogion ac Iddewon. Gwneir defnydd o'r cyfres 'Tybed Pam?'.

Yn CA2 mae'r disgyblion yn parahau i ddatblygu eu gwybodaeth o Gristnogaeth, Iddewiaeth a Hindwiaeth wrth iddynt gymharu rhai o'u arferion a credoau. Wrth ailgynllunio yn thematig maer ysgol bellach yn dewis rhai themâu sy'n cael eu arwain gan un o gwestiynau mawr e.e. A oes Heddwch. Gwneir defnydd da o gwestiynau mawr er mwyn addysgu'r pwnc yn llwyddiannus.

Mae ABACH, Addysg Grefyddol A Dinasyddiaeth Byd Eang wedi eu plethu yn dynn **yn dda** drwy'r ysgol (mae'r ysgol wedi llwyddo i ennill achrediad Cam 2 Ysgolion Rhyngwladol). Rhoddir sylw haeddiannol i ddatblygiad personol a chymdeithasol disgyblion yn ogystal a datblygiad ysbrydol a moesol drwy addysgu y tri maes.

Gwneir defnydd da o amser cylch a Ffrindiau'n Gyntaf i ddatblygu disgyblion gyda'r ysgol bellach yn gobeithio ennill Cam 6 ysgolion iach.

Hyrwyddir parch at wahaniaeth a chydardoldeb hiliol yn dda drwy'r meysydd uchod.

Mae yna gysylltiadau agos rhwng yr Eglwys leol â'r ysgol ac mae'r Parchedig Gruff Jones yn ymweld ac yn cynnal sesiwn addoli ar y cyd

Maes safonau addysgu addysg grefyddol yn ein hysgol ni yn: DA

Maes arolygu 4: Gofal, cymorth ac arweiniad mewn Addysg Grefyddol?

I ba raddau mae gwersi/gweithgareddau addysg grefyddol yn helpu disgyblion i fyfyrio ar ymatebion crefyddol ac anghrefyddol i gwestiynau sylfaenol ac i fyfyrio ar eu credoau neu eu gwerthoedd eu hunain? Sut mae addysg grefyddol yn helpu disgyblion i fod yn ddinasyddion gweithredol? I ba raddau y mae'r ysgol yn darparu cyfleoedd effeithiol i ddisgyblion ddatblygu gwerthoedd sicr a sefydlu eu credoau ysbrydol a moesegol?

- Defnyddiwch: teithiau dysgu, cyfweiliadau gyda disgyblion, rhaglen addoli ar y cyd yr ysgol, cylchlythyr ysgol, cofnodion yr ysgol o unrhyw troseddau casineb/bwlio.
- I'ch helpu mae: Canllawiau CYSAG, Canllawiau ynglyn â addoli ar y cyd (Cymdeithas CYSAGau Cymru), Arweiniad atodol: addoli ar y cyd mewn ysgolion anenwadol (ESTYN, Hydref 2017), Arweiniad atodol: gwrando ar ddysgwyr (ESTYN, Medi 2017)

Nodiadau:

Mae sesiynau addoli ar y cyd yn dda yn digwydd 5 gwaith yr wythnos. Dwywaith fel ysgol gyfan, dwywaith fel adran ac unwaith fel dosbarth unigol. (Gweler Amserlen) Gwneir defnydd helaeth o'r we wrth baratoi gwasanaethau ysbrydol. Mae sesiynau addoli ar y cyd yn Gristnogol pur ac yn gynhwysol i ddisgyblion sy'n arddel credoau eraill. Defnyddir amrywiaeth o sbardunau cychwynnol i'r sesiynau yma. Mae bron iawn pob un yn deall pwysigrwydd addoli ar y cyd ac yn trin y neuadd fel tŷ Duw yn ystod gwasanaethau. Goleuir kannwyll i ddynodi cychwyn a diwedd y gwasanaeth ac mae symbolau Cristnogol yn cael eu harddangos yn amlwg yn ystod gwasanaethau. Mae'r gwasanaethau yn adlewyrchu ethos Cristnogol yr ysgol.

Mae'r ysgol yn hyrwyddo datblygiad ysbrydol, moesol a diwylliannol yn dda iawn, rydym yn hyrwyddo gwerthoedd megis goddefgarwch, gonestrwydd a thegwch yn dda iawn ac mae'r disgyblion yn cael cyfleoedd i fyfyrio ar fywydau eu hunain ac eraill yn rheolaidd. Drwy'r Cyngor Ysgol a thrwy rhoi sylw i llais y plentyn mae disgyblion yn gwybod bod cyfrifoldeb yn dod law yn llaw â hawliau.

O sgwrsio gyda disgyblion yn ystod teithiau dysgu mae'n amlwg fod y disgyblion yn cael cyfleoedd i ofyn cwestiynau penagored ac i ymchwilio enghraifft dda o hyn oedd ymatebion a chwestiynau blwyddyn 5 a 6 wrth drafod pwyl

fyddai'n hoffi cyfarfod Duw. Sut mae Duw yn edrych? A'i dynes yntau dyn ydy Duw?			
Ydy'r ysgol yn bodloni'r gofynion statudol ar gyfer addoli ar y cyd?	Ydy	√	Nac ydy
Mae cyfraniad addysg grefyddol i ddatblygiad personol disgyblion a chydlynid cymunedol yn: DA			

Maes arolygu 5: Arweinyddiaeth a rheolaeth mewn Addysg Grefyddol? <i>A oes gan yr arweinydd pwnc addysg grefyddol y medrau a'r ddealltwriaeth angenrheidiol i arwain y pwnc yn effeithiol? Sut ydych yn gwybod?</i> - Defnyddiwch: cynlluniau gwaith, adroddiadau monitro ac hunan arfarnu, arfarniad o ddata, cyfweliadau gyda'r cydlynnydd a'r llywodraethwr dynodedig/ymwelydd CYSAG, cofnodion cyfarfodydd staff, cynllun gwella, arfarniad cynnydd, astudiaeth achos yn dilyn cydweithio ysgol-i-ysgol. - I'ch helpu mae: canllawiau CYSAG Nodiadau: Mae'r cydlynnydd yn gwneud ei gwaith yn drylwyr. Mae cynllun gwaith diwygiedig yn ei le, mae cynllun addoli ar y cyd (yn defnyddio safwe Beibl.net) yn cael ei ddilyn yn rheolaidd. Mae sesiynau addoli ar y cyd yn Gristnogol pur. Defnyddir adnodau o'r Beibl fel sbardun cychwynnol i'r sesiynau Mae'r cydlynnydd ynghyd a'r pennaeth wedi cychwyn monitro y sesiynau addoli ar y cyd yn dymhorol mae hyn wedi arwain at fwy o gysondeb ar yr ysgol. Selir y cynllun gwaith cyfredol ar y gyfres 'Tybed Pam?' gan Peniarth fel y nodwyd yn MA1. Mae Addysg Grefyddol yn cael ei fonitro yn flynyddol a chedwir cofnod o waith disgyblion er mwyn ei fonitro mewn llyfrau mawr yn y CS a CA2 Mae hyn yn sicrhau safonau a'r ddarpariaeth yn gwella oherwydd atebolrwydd cadarn. Buddsoddwyd mewn llyfrau ac adnoddau Mae'r llywodraethwraig dynodedig yn ymweld â'r ysgol unwaith y flwyddyn i fonitro (Mrs A.W.) mae hyn yn arwian at wella atebolrwydd sydd yn ei dro yn sicrhau bod safonau yn y maes yn gwella. Mae cofnodion cyfarfodydd staff yn dangos bod sylw haeddianol yn cael ei roi i Addysg Grefyddol(unwaith y tymor) a bod camau pendant wedi eu cymryd yn ystod y ddwy flynedd diwethaf i wella ansawdd yr addysgu (Gweler adroddiad craffu ar lyfrau a taith ddysgu). Mae arfarniad cynnydd yn cael ei gwblhau yn flynyddol er mwyn adnabod meysydd gwella ac mae'r ysgol yn gweithredu arnynt. Mae hyn yn arwain at welliant amlwg yn y ddarpariaeth o flwyddyn i flwyddyn. Nid yw'r ysgol ar hyn o bryd yn cydweithio gyda ysgol arall yn y maes yma ond mae'r cydlynnydd wedi adnabod ei fod angen sylw pellach. Nid oes hyfforddiant wedi ei gynnig yn ystod y ddwy flynedd diwethaf ond mae'r cydlynnydd wedi creu cysylltiad gyda cydlynnydd profiadol mewn ysgol arall. Ni dderbyniwyd ymweliad gan CYSAG er fod yr ysgol wedi rhoi ei henw i lawr i'r Sir y llynedd. Mae arweinyddiaeth a rheolaeth mewn addysg grefyddol yn: DA
--

Agweddau i gael sylw	Camau gweithredu	Pwy?	Erbyn pryd?
		Rydyn yn ymwybodol nad oes rhaid rhannu'r manylion hyn gyda CYSAG ond mae'n dewid gennym wneud hynny er bod atebolrwydd yn glir i staff a llywodraethwyr.	
Arweinyddiaeth a rheolaeth mewn Addysg Grefyddol – Datblygu sgiliau'r cydlynnydd a'r llywodraethwyr dynodedig ymhellach. Creu partneriaeth gyda ysgol arall.	Trefnu hyfforddiant pellach i'r cydlynnydd Trefnu i'r llywodraethwraig dynodedig ddod i mewn i arsylwi gwasanaethau boreuol. Hyfforddiant byr i'r llywodraethwraig dynodedig ar y drefn HA newydd. Gweithio ysgol-i-ysgol gyda ysgol Eglwys (Ysgol Llandygai).	ME LJ	Tachwedd 2019

Datblygu agwedd trawsgwricwlaidd AG yn CA2.	Mapio darnau ysgrifennu estynedig sy'n berthnasol i agweddau AG.	LJ	
Perthnasu gwaith AG i un o'r chwe maes sy'n rhan o'r Cwricwlwm i Gymru. Mae AG yn cael ei enwi gyda'r Dyniaethau – gweler y drafft cyntaf o'r datganiadau 'yr hyn sy'n bwysig'.	Perthnasu'r gwaith i'r maes 'Iechyd a Lles - yn unigolion iach, hyderus sydd: › â gwerthoedd sicr ac sy'n sefydlu eu credoau ysbrydol a moesegol'.	LJ ME	

Arfarniad crynodedol a fydd yn cyfrannu at arfarniad yr ysgol o 'Ddatblygiad Personol (4.2)'

Mae'r ysgol yn llwyddo i ymateb yn llawn i ofynion y Maes LIAFUR Cytub c mae sylw haeddianol yn cael ei roi i'r 5 maes arolygu sydd yn sicrhau bod anghenion ysbrydol a moesegol y disgyblion yn cael eu diwallu er mwyn creu disgyblion sydd â pharch tuag at unigolion, grwpiau ac ymgyrchoedd.

Enw'r pennaeth : Lynne Jones

Llofnod y pennaeth :

Dyddiad : 24/5/19